

Biedrība "Latvijas Mediju ētikas padome"

**Ētikas padomes atzinums
Nr. 10/2023**

Rīgā, 2023. gada 22. decembrī

Biedrības "Latvijas Mediju ētikas padome" (turpmāk – "Biedrība") Ētikas padome (turpmāk – "Ētikas padome") šī gada 13. decembra sēdē šādā sastāvā: Daiga Sproģe, Aleksandrs Mirlins, Guntars Līcis, Baiba Liepiņa, Skaidrite Lasmane, Ingemārs Vekteris, Anda Rožukalne, Aivars Pastalnieks

konstatē:

[1] Biedrības valde 2023. gada 26. novembrī saņēma [redacted] (turpmāk – "Sūdzētājs") sūdzību (turpmāk – "Sūdzība") par SIA "TV KURSA" (turpmāk – "TV KURSA") veidotā raidījuma "Tiksimies stacijā!" 2. sezonas, 6. epizodi (turpmāk – "Raidījums"). Atzinuma publicēšanas gadījumā Sūdzētājs lūdz to anonimizēt.

[2] Sūdzētājs norāda, ka Raidījuma veidotāji, ar viņu nesazinoties, iekļuvuši viņam piederošā īpašuma teritorijā un tajā ievēduši arī citas personas, privātpašumā notikusi filmēšana, tajā skaitā ar dronu, turklāt tas darīts komerciālos nolūkos ar mērķi gūt peļņu, jo raidījums izvietots ne vien Youtube, bet arī maksas TV platformā Go3.

[3] Atbilstoši Biedrības Statūtu 6.2. punktam Biedrības valde Sūdzību nosūtīja TV KURSA.

[4] Atbildes vēstulē TV KURSA atvainojas Sūdzētājam par radušos situāciju un radīto neapmierinātību un skaidro, ka notikušais nav darīts ļaunprātīgos nolūkos, bet vienīgi nozīmīga industriālā mantojuma dokumentēšanas nolūkos. Tāpat tas nav darīts komerciālos nolūkos, jo šie raidījumi ikvienam ir pieejami bez maksas, bet no maksas TV platformas Go 3 raidījuma veidotāji neiegūst nevienu centu. Viņiem tas ir sirds darbs, kurā nereti pat tiek ieguldīti pašu finansiālie līdzekļi.

TV KURSA ieskicē arī raidījuma kontekstu: "TV KURSA raidījumu "Tiksimies stacijā!" veido jau otro sezonu. Vairāk nekā 160 gadu laikā dzelzceļš Latvijā ir piedzīvojis un pārdzīvojis gan straujas attīstības posmus, gan krīzes, gan postošus kara gadus, gan stabilus periodus. Aptuveni puse no visām sākotnējām staciju ēkām ar dzelzceļu vairs nav saistītas – pēdējo 50 gadu laikā likvidēti teju visi šaursliežu dzelzceļi, slēgta vilcienu kustība arī vairākos platsliežu dzelzceļa iecirkņos. Tā ir ļoti nozīmīga Latvijas industriālā mantojuma un kultūrvēstures daļa. Jāteic, ka šādā formātā tas ir vienīgais raidījums Latvijā, kurā par stacijām, kurās vilciens vairs nepietur, arī par dzelzceļa līnijām, kur tās atrodas, stāsta gan industriālā mantojuma eksperti, gan cilvēki, kas reiz dzīvojuši stacijās, tur strādājuši, novadpētnieki. Tas ir nozīmīgs ieguldījums kultūrvēstures dokumentēšanā un saglabāšanā. Veidojot katru raidījumu, ir stingrs grafiks, kurā tiek apzinātas gan filmējamās stacijas, gan cilvēki, kas ar tām saistīti, tas ir laikietilpīgs process. Par raidījumu, kurā tika atspoguļota līnijas Alsunga-Kuldīga vēsture un izstāstīti četru staciju stāsti – divas Alsungā, Ēdolē un Kuldīgā. Jāteic, ka šai līnijā arī šīs staciju ēkas ir saglabājušās, pārējo vairs nav."

TV KURSA uzsver, ka konkrētā vēsturiskā stacijas ēka bija nozīmīga, lai to dokumentētu, jo pat viņiem pieejamos arhīvos šīs ēkas fotogrāfiju nav. Tā kā raidījuma veidotājiem bija divu sieviešu atmiņas par šo vietu, viņi nolēmuši doties uz bijušās stacijas ēku.

Tāpat TV KURSA skaidro, ka ir uzmeklējuši vēsturiskās stacijas ēkas tagadējā īpašnieka tālruna numuru, un uz to zvanījuši vairākas dienas pa vairākām reizēm, taču īpašnieku tā arī neizdevies sazināt.

Skaidrojot filmēšanu, raidījuma veidotāji min, ka informatīvu zīmju, kur sākas privātīpašums, vai aizliedzošu, ka tālāk nedrīkst doties, nebija. Filmējuši tikai dokumentēšanas nolūkos un uzturējušies malīnā, bijušās stacijas ēkas fasādes pusē, neko neaiztiekot un nekur citur neejot.

[5] Biedrības valde Sūdzību un TV KURSA atbildi nodeva izskatīšanai Biedrības Ētikas padomei atbilstoši Biedrības Statūtu 6.1.1. punktam.

Ētikas padome secina:

[6] Sūdzētāja iebildumi ir saprotami, taču tie attiecas uz iekļūšanu privātīpašuma teritorijā, bet šis jautājums nav Ētikas padomes kompetencē. Nedz normatīvie akti, nedz Biedrības Statūti vai Ētikas kodekss nedod tai tiesības sniegt apstākļu juridisko vērtējumu un pārbaudīt Sūdzībā aplūkotās situācijas atbilstību normatīvo aktu prasībām. Biedrības Ētikas padome Sūdzībā norādīto vērtē atbilstoši Biedrības Ētikas kodeksa nosacījumiem.

[7] Raugoties no mediju ētikas aspekta, Ētikas padome raidījumā nesaskata Ētikas principu pārkāpumu.

[8] Ievērojot secināto, visi klātesošie Ētikas padomes locekļi balso, ka Raidījumā NAV pārkāpis Biedrības Ētikas kodekss. Tāpat Ētikas padome cer, ka Sūdzētājs, iepazīties ar Raidījuma veidotāju skaidrojumu par motīviem un raidījuma tapšanas apstākļiem, pieņems viņu atvairinošanos un neturēs uz tiem ļaunu prātu.

Ētikas padomē nolemts:

1. Raidījumā nav konstatēti Biedrības Ētikas kodeksa pārkāpumi.
2. Lēmumu publicēt Biedrības interneta vietnē un izplatīt informāciju par to atbilstoši Biedrības Statūtu 6.6. punkta noteikumiem.
3. Lēmumu paziņot Sūdzētājam un TV KURSA.